

kakor je duha telefonu, de se is skup sdergnjenih ali is smetênih smeti tudi dober gnoj naredi; satoraj ga pa tudi s neisrezheno samerkljivostjo in skerbjo skup dergneje in pobirajo, ga stershejo in pometajo. To njim dvojn dobizhek pernese: pervo, de s napravljenim gnojem dobro gnojijo; drugo, de si s pometanjem in s sterganjem svoje mesta, terge in vafi, hishe, shtale, zešte in pota zhedne dershijo, in si na tako visho svoje in shivinsko sdravje ohranijo. Od tod svira njih obilnost per domazhijah, in njih premoshni stan.

Med tem, ko morajo gosposke po mestih per naf sa pometanje in snashenje plazhati, potegnejo tam veliko plazhilo, ker pometanje ljudstvu prodajajo. Fantizhi letajo sa konji, volmi in kravami, in odpadke zhisto pobirajo in jih spravljajo. *) Kjer kako staro hisho poderejo, hitro perderejo ljudje, de bi kaj raspia dobili. Lastnik ga lahko drago proda; kmalo ga is mesta potrebiyo. Po sto takih poberavzov gnojá gre po mestu okoli, ker si s takim delam kruh flushijo; pa tudi je povsod snashnost, de se ne da dopovedati.

V nekim méstu imenovane deshele je samo ubogim perpusheno po dnevi ulize ali gase pometati; kadar se nozh stori, svobodno pometi in snashi, kdor hozhe; tako gredo rokodelski fantje trebit in gnoj pobirat. Drug dan sjutraj so viditi vse ulize ali gase, vfi koti in pota tako zhisto pometene in osnashene, kakor isbe ali zimri. Sunaj mesta napravijo poberavzi velike kupe nameshaniga gnoja, kteriga drago prodajo. Tudi po kmetijah v tistim kraju se okoli pohishtev vse lepo ozhejeno in pometeno najde. V shivinskih hlevih ali shtalah je taka lepa snaga, de ni popisati. Povsod imajo lepó napravljene gnojishha, sraven téh tudi jame, kamor se od gnoja in is shtal gnojniza stéka, ktero na Shvajzerskim visoko zhislajo. Tam imajo nalash narejene vosove, s kterimi gnoj in gnojnizo na polje vosijo; ko bi se le kaka drobtiniza gnoja ali le kaka kaplja gnojnize po poti rastrefla, bi to oni sa velik pregresnik ali napako dershali. Tam so ljudje v perdoblenju in napravljanju vfake bashe gnoja tako vedni in rozni, de se je zhuditi. Vlak hozhe s gnojem kupzhevati; rujejo se sa-nj.

V Parisu, poglavitnim mestu franzoskiga kra-

lješva, se je zhlovek s imenam Bridet, lotil povsod v zelim prevelikim mestu zhloveshki gnoj pobirati, ker je shivo previdil, kaka shkoda bi bila, krajem in valém okrog velikiga mesta Parisa, v kterim okoli eniga miliona duh prebiva, — ko bi tolíkajn mastniga gnoja v skosi mesto tekozh vodo se pogubilo. Vlak leto plazha on sa pobiranje gnoja v mestna truga ali káfa sto tavshent frankov t. j. okoli 40 tavshent goldinarjev. Nabraniga zhloveshka blata on napravi na leto do osemnajst tavshent vosov. Ker se s pobiranjem gnoja tudi veliko druge share, slasti kosti v kúp nadergne, pufti Bridet vse to v kupe spraviti, de se v kupih skosi nekaj zhasa istroji, sogreje, in de se smezhi, kar je terdiga vmes, potem kupe vlah-sebi ráslezhe, de se shara posufhi; kadar je suha, jo v svoji fabriki drobnó preméle. Tako napravi on na leto do sto tavshent shakljev v shtupo predelaniga gnoja, kteriga kmetam okoli mesta, tudi drugim po zelim kraljestvu drago prodaja. Per tem Bridet nima le samo lepiga dobizhka sa svoje persadevanje, ampak je s svojim snajdenjem veliko perpomogel, de je semlja okoli mesta slo bolj oshivela in de so se kmetije ne samo tam, ampak tudi po kraljestvu pomnoshile.

Ravno tako tudi nek drug franzos v Parisu zhloveshko gnojnizo ali szavnizo v sode lovi, in spravljajo s vodo mesha, de ni preshgézhha, in tako filno dobro gnojnizo naredi, ktero on dragó prodaja. S njo po vertih okoli mesta in po travnikih na desheli polivajo.

Is téh popisanih refniz se rasumi, kako shivo ljudje previdijo, kako velik dobizhek de gnoj kmetiji dati samore, kako jo oshivi in njeno zeno visoko povsdigne.

(Dalje sledi.)

Domazhe povésti.

(Medalje sa pridne ofkerbovavze sadniga drevja in murv) sa leto 1842 je z. k. kmetijska drushba sledézhim kmetovavzam podelila:

Neshi Tomfhizhovki is Planine.

Jakobu Jeraju is Smelednika.

Antónu Sufhniku is Loke.

Primoshu Ershenu od f. Duha pri Loki.

Jakobu Habjanu is Tersin v Mekinski komifii.

Namen, is kteriga z. k. kmetijska drushba od leta 1841 vľako leto take medalje pridnim ofkerbovavzam podeluje, je, kmetovavze k ofkerbovanju in reji sadja in murv spodbosti in tako s rejo sadja in murv bogastvo deshele mnoshiti.

Te zhasi samorejo pa samó kmetje deleshni postati in sizer tisti, kteri niso samo veliko drevja nasadili, temuzh se tudi prisadevali, drevje pridno ofkerbovati in sa prihodne zhasi prihraniti, ali kteri se prisadevajo, svoje foséde k reji sadja spodbadati in sadje v svojim kraju poshlahtnovati.

Se so na Dunaju narejene in so prav lepo is frebra isdelane. Vľaka je, kakor tolar velika. Na eni strani je podoba drevéfa, okoli kteriga je napisano: „Pridnimu ofkerbovavzu sadniga drevja“ — na drugi strani je imé pridniga kmeta vresano — in leto, v kterim jo je dobil.

*) Tudi per naf so nekteri kraji, kjer se sa shivinsko blato ravfajo. Posebno se to v Krajnju (Krainburg) vidi, kjer otrozi uboshnih starshav prav pridno »koinfke fige« po vfihi ulizah tega mesta poberajo. Vlak téh ima sato svojjerbafzhhek in dva loparja. Zhe se permiri, de dva pobiravza zhes kak kupzhek planeta, vezhkrat ozhiten prepír med njima vftane, zhigav de bo. To de si kmalo na to visho bres pravde pomagata, de vľak pol vsame. Savoljo tega se je prebivavzov krajnskiga mesta primik: »vľak pol« perjel, s kterim jih she dan da nashni drashijo. — Ko sim she student bil, me je to slo rasshalilo, zhe mi je kdo s tem primkam nagajal in zhes Krajnj sabavlat. Sadaj ga s veseljam slishim, ker se te obertnofti spolnim, ktere se nam ni treba framvati, in v kteri je krajnsko mesto isgled sa tiste mesta, terge in vafi, kjer gnoj — shivljenje vľakiga kmetijstva — po potih trofijo, namet de bi ga pobirali, ulize snashili in rovoditnost semlje mnoshili. — Fantizhki in dekleta krajnskiga mesta, le pridno pobirajte shivinsko blato, kjer ga dobite in dajte polju, kar polju gre! »Vľak pol« — — — »to me v ferze veseli.«